

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ŽVALGYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1861 2, 5, 9, 13, 15, 18, 26, 29, 30, 31,
32, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 53, 54, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 68,
70 STRAIPSNIŲ, PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 2 PRIEDU
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1603, LIETUVOS RESPUBLIKOS KRIMINALINĖS
ŽVALGYBOS ĮSTATYMO NR. XI-2234 6 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-1604, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ
NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 393, 557¹ IR 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-1605, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS POLITIKŲ IR
VALSTYBĖS PAREIGŪNŲ DARBO APMOKĖJIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1904 2,
3 STRAIPSNIŲ IR PRIEDĖLIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1606“
PROJEKTO
(toliau – Projektas)
(TAP-22-1045(2) (22-8372(3))**

Nr.
Vilnius

Įvertinę Projekto, kuriuo teikiama Vyriausybės išvada dėl Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 2, 5, 9, 13, 15, 18, 26, 29, 30, 31, 32, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 53, 54, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 68, 70 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 2 priedu įstatymo projekto Nr. XIVP-1603 (toliau – ŽĮ projektas), Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo Nr. XI-2234 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1604, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 393, 557¹ ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1605, Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2, 3 straipsnių ir priedėlio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1606 (toliau – VPVPDAĮ projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai), atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas bei pasiūlymus:

1. Projekto antrojoje pastraipoje *pritariama* Įstatymo projektams. Tokia Vyriausybės pozicija dėstoma tada, kai įvertinus Seime svarstomą teisinį reguliavimą daroma išvada, kad siūlomo teisinio reguliavimo tikslas (-ai) yra pagrįstas (-i) ir tinkamas (-i) ir siūlomos teisinio reguliavimo priemonės yra tinkamos ir neigiamų pasekmių nenumatoma arba jos proporcingos siekiamam tikslui *ir pastabos ar pasiūlymai Seime svarstomiems įstatymų projektams neteikiami*. Tokiu atveju, jeigu pritariama be jokių išlygų (pastabų ir pasiūlymų) Vyriausybės išvada dėl Seime

svarstomo teisinio reguliavimo būna trumpa (vieno sakinio). Teikiant pastabas ir pasiūlymus dėl Seime svarstomų įstatymų projektų priklausomai nuo Vyriausybės išvadoje teikiamų pastabų ir pasiūlymų formuluojama atitinkamai kitokia pozicija. Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti Projekto antrojoje pastraipoje formuluojamą Vyriausybės išvadą šiais aspektais:

1.1. ŽĮ projektui teikiamos pastabos ir pasiūlymai, todėl formuluojant Vyriausybės poziciją galėtų būti *pritarta iš esmės*. Tačiau Projekto 13 punkte siūlomas teisinis reguliavimas dėl ŽĮ projekto neatitinka Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2022 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. 1V-209 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudarytos darbo grupės parengtam Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo projektui (toliau – VTĮ projektas) ir kartu su juo teikiamiems susijusiems įstatymo projektams (toliau kartu – Vyriausybės teikiami įstatymų projektai), kuriuose numatoma valstybės tarnybos ir kitų viešojo sektoriaus subjektų darbo apmokėjimo pertvarka. Atsižvelgdami į tai, siūlome šias nuostatas tikslinti ir Seimui pasiūlyti sistemiškai tikslinti kitas ŽĮ projekte nustatytas garantijas atsižvelgiant į Vyriausybės teikiamuose įstatymų projektuose siūlomą teisinį reguliavimą (pvz., ŽĮ projekto 33 straipsniu keičiamo Žvalgybos įstatymo 70 straipsnio 5 dalį, nes analogiškų nuostatų VTĮ projekte atsisakoma). Patikslintas Projektas turėtų būti suderintas su Vidaus reikalų ministerija, kuri yra pagrindinė Vyriausybės teikiamų įstatymų projektų rengėja. Be to, siekiant įgyvendinti Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytą teisėkūros sistemiškumo principą, Seimui turėtų būti pasiūlyta Įstatymų projektus svarstyti kartu su Vyriausybės teikiamais įstatymų projektais.

1.2. Vyriausybės teikiamų įstatymų projektų pakete yra ir nauja redakcija dėstomas Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 pakeitimo įstatymo projektas. Atsižvelgiant į tai, neaiškus VPVPDAĮ projekto santykis su šiuo Vyriausybės teikiamu įstatymo projektu, todėl siūlome įvertinti, ar nereikėtų Projektą papildyti nuostata, kad VPVPDAĮ projekto Seimas nesvarstytų, nes reikiami Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pakeitimai atlikti Vyriausybės teikiamame minėtame projekte (kartu įvertinant ar šie pakeitimai bus pakankami (sistemiškai bus suderinti) su ŽĮ projekte atliekamais Žvalgybos įstatymo pakeitimais).

1.3. Įstatymų projektuose nustatyta jau praėjusi įsigaliojimo data (2022 m. liepos 1 d.), todėl Seimui turėtų būti pasiūlyta šią datą tikslinti atsižvelgiant į galimybes įgyvendinti siūlomas Įstatymų projektų nuostatas (priimti poįstatyminius teisės aktus, užtikrinti, kad įgyvendinimui bus skirtos papildomos valstybės biudžeto lėšos ir pan.), taip pat Vyriausybės teikiamuose įstatymų projektuose nustatytą siūlomų įstatymų pakeitimų įsigaliojimą. Tokiu atveju turi būti teikiama šiuo aspektu pastaba, o Vyriausybės pozicija formuluojama kaip „iš esmės pritarti“ (o ne „pritarti“) Įstatymų projektams (išskyrus šios pastabos VPDPDAĮ dėl šios išvados 1.2 papunktyje nurodytų priežasčių).

2. Vyriausybės nutarimuose, kuriuose teikiama išvada dėl Seime užregistruotų įstatymų projektų turėtų būti pasisakoma dėl visų esminių aspektų, dėl kurių iš esmės ir buvo kreiptasi į Vyriausybę, prašant pateikti jos nuomonę, nepriklausomai nuo to, kokia Vyriausybės pozicija dėstoma išvadoje. Atsižvelgiant į tai, kad Seimo valdybos 2022 m. gegužės 25 d. sprendime Nr. SV-S-522, kuris nurodytas Projekto preambulėje (tikslintina ši nuoroda, nes turėtų būti nurodyti šio sprendimo 1-4 punktai, kurie tik ir įgyvendinami Projekte) vadovaujamosi Seimo statuto 145 straipsnis, kurio 1 dalyje nustatyta, kad jeigu įstatymui įgyvendinti reikės lėšų, susijusių su valstybės biudžeto koregavimu, toliau svarstant Įstatymo projektą turi būti pateikta be kita ko ir *Vyriausybės išvada dėl galimų šių lėšų šaltinių*. Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti Projekto 1 punktą iš esmės, nes Seimui nėra svarbi informacija, kokiais būdais Vyriausybė spręs klausimą dėl lėšų skyrimo, o turėtų būti pateikta informacija apie papildomą valstybės biudžeto lėšų poreikį (įvertinus siūlomą Projekte siūlomą kitokią teisinį reguliavimą nei nustatytas Įstatymų projektuose), galimybę jas skirti ir šių lėšų galimus šaltinius. Patikslinimai šiuo aspektu turėtų būti suderinti su Finansų ministerija.

3. Siūlome tikslinti Projekto 2 punktą šiais aspektais:

3.1. Nurodyta, kad nėra aptarta, kaip *duomenų valdytojai* sužinotų, kad tam tikri duomenys nėra teiktini, tačiau siūlant Žvalgybos įstatymo 5 straipsnio 2 dalies formuluotę siūloma nurodyti, kad turi būti informuotas ne duomenų valdytojas, o valstybės informacinės sistemos, registro ir (ar) duomenų bazės tvarkytojas.

3.2. Nenurodyta, kokia tvarka šis informavimas vyks.

3.3. Nei Žvalgybos įstatyme, nei ŽĮ projekte neatskleistas vartojamos sąvokos „asmenų priklausymas žvalgybos institucijoms“ turinys, todėl siekiant teisinio aiškumo ši sąvoka turi būti keičiama atsižvelgiant į Žvalgybos įstatyme apibrėžtas ar vartojamas sąvokas arba atskleidžiamas jos turinys.

4. Projekto 3 punktas tikslintinas šiais aspektais:

4.1. Siekiant pagrįsti siūlomas ŽĮ projekto teises reguliavimo priemonės, siūlome Projekto 3 punkte nurodyti, *kodėl siūlomas platesnis* subjektų ratas. Analogiška pastaba taikytina ir kitiems Projekte siūlomiems ŽĮ projekto patikslinimams, kuriuose nenurodytas siūlomų nuostatų pagrindimas (pvz., Projekto 16 punktas, kuriame siūloma papildyti ŽĮ projekto 38 straipsnio 9 dalimi).

4.2. Siekiant Žvalgybos įstatymo nuostatų suderinimo siūlome nurodyti, kad atitinkamai turi būti keičiamos ne tik ŽĮ projekto nuostatos, bet ir kitos, kurios ŽĮ projektu nekeičiamos Žvalgybos įstatymo nuostatos (pvz., Žvalgybos įstatymo 11 straipsnio 4 punktas ir kita).

4.3. Siekiant teikiamos išvados teksto glaustumo ir tai, kad ir daugiau Žvalgybos įstatymo nuostatų reikia keisti siūlomu aspektu, siūlome tik nurodyti, kokias subjektais siūloma papildyti nuostatą (nedėstant visų siūlomų nuostatų pakeitimų).

5. Projekto 4 punktą siūlome tikslinti šiais aspektais:

5.1. Siekiant teisinio aiškumo siūlome nurodyti, *su kokia* formuluote turi būti derinamos siūlomos ŽĮ projektu keičiamos Žvalgybos įstatymo nuostatos (konkrečiai nurodant ir Žvalgybos įstatymo 13 straipsnio 1 dalies 1 punktą).

5.2. Siekiant įgyvendinti teisėkūros sistemiškumo principą šis punktas turėtų būti papildytas ir pasiūlymu analogiškai keisti ir ŽĮ projekto 4 straipsniu keičiamo Žvalgybos įstatymo 13 straipsnio pildomą 9 dalį.

6. Projekto 5 punktą siūlome tikslinti šiais aspektais:

6.1. Siekiant suderinti Žvalgybos įstatyme vartojamas sąvokas, vietoj formulotės „veiksmas įgyvendinti“ siūlome rašyti „veiksmams atlikti“.

6.2. Neaiškus siūlomos Žvalgybos įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 13 punkto siūlomos nuostatos santykis su Žvalgybos įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostata, kurios Projekte keisti nesiūloma.

7. Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybė teikia išvadą dėl Įstatymų projektų, o ne jų Įstatymų projektų aiškinamojo rašto, o ir pagal Seimo statutą kartu su Seimo patikslintais įstatymų projektų variantais neteikiami patikslinti aiškinamieji raštai, Projekto 7 ir 15 punktų nuostatų dėl Įstatymų projektų aiškinamojo rašto tikslinimo turi būti atsisakyta. ŽĮ projekte turėtų būti teikiamos pastabos ir pasiūlymai dėl ŽĮ projekte siūlomo teisinio reguliavimo.

8. Projekto 14 punkte siūloma ŽĮ projekto 31 straipsniu keičiamo Žvalgybos įstatymo 65 straipsnio 4 dalyje nustatyti kad „*siekiant užtikrinti žvalgybos institucijai įstatymuose nustatytų uždavinių ir funkcijų įgyvendinimą*, žvalgybos pareigūnas gali būti atšauktas iš kasmetinių atostogų. Tokiam atšaukimui pareigūno sutikimas nebūtinas“. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Žvalgybos įstatymą žvalgybos pareigūnas yra asmuo, pagal žvalgybos pareigūno tarnybos ar profesinės karo tarnybos sutartį tarnaujantis *žvalgybos institucijoje ir vykdamas žvalgybą ar kontržvalgybą* ir (ar) kuriam taikomos specialiosios priėmimo į tarnybą, tarnybos atlikimo sąlygos, veiklos apribojimai ir draudimai, taip pat privataus gyvenimo suvaržymai, o žvalgybos institucija – valstybės institucija, kuriai *šio įstatymo nustatyta tvarka pavesta vykdyti žvalgybą ir kontržvalgybą*, todėl neaišku, kokia kita veikla dar gali būti vykdoma nei *žvalgybos institucijai įstatymuose nustatytų uždavinių ir funkcijų įgyvendinimas*. Siūlome tikslinti minėtą siūlymą dėl Žvalgybos įstatymo 65 straipsnio 4 dalies nuostatos.

9. Pritardami Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2022 m. gegužės 3 d. išvados Nr. XIVP-1603 „Dėl žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 2, 5, 9, 13, 15, 18, 26, 29, 30, 31, 32, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 53, 54, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 68, 70 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 2 priedu įstatymo projekto“ 5 punkte ir Lietuvos bankų asociacijos 2022 m. birželio 3 d. išvadoje Nr. 03/01 išdėstytiems argumentams, manome, kad su Projektu pateiktoje derinimo pažymoje išdėstyti argumentai nepagrindžia ŽĮ projekto 4 straipsnio 1

dalyje siūlomo teisinio reguliavimo, kuriuo pripažįstamas netekusiu galios Žvalgybos įstatymo 13 straipsnio 1 dalies 6 punktas. Atsižvelgiant į tai, manome, kad Projektas turėtų būti papildytas pastaba dėl minėtos Žvalgybos įstatymo nuostatos.

10. Projektą taip pat siūlome tikslinti šiais teisės technikos, redakciniais ir kalbos aspektais:

10.1. Siūlome pirmą kartą nurodant institucijų pavadinimus – juos rašyti pagal tai kaip jie įregistruoti juridinių asmenų registre (pagal Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Rekomendacijos), 113 punktą) (pvz., Projekto 1 punkte nurodytas Valstybės saugumo departamentas). Pastaba taikytina ir dėl nuorodų į įstatymus – pirmą kartą nurodžius pilną pavadinimą – toliau nuosekliai vartoti sutrumpintą pavadinimą (pvz., Projekto 7, 11 punktuose duodama nuoroda į Darbo kodeksą).

10.2. Atsižvelgiant į tai, kad dėl Įstatymų projektų Vyriausybė teikia išvadą, įformintą Vyriausybės nutarimu, tokia išvada turėtų atitikti teisės aktams keliamus teksto formatavimo ir rašybos reikalavimus. Atsižvelgdami į Rekomendacijų nuostatas siūlome Projekte atsisakyti kitokio šrifto naudojimo (pvz., Projekto 4, 7, 11 punktai), teksto paryškinimo ar žodžių išbraukimo, nes tai yra teisės aktų projektų lyginamųjų variantų dėstymo elementai (pvz., Projekto 2-5, 7, 10 punktai), ištaisyti gramatines klaidas (pvz., Projekto 13 punkte įrašytas žodis „sudaryos“ ir kita).

10.3. Siūlome tikslinti Projekto numeraciją (tiek atsižvelgus į šios išvados 1 pastabą, tiek atsisakius Projekto numeravimo 7 punktu du kartus).

10.4. Projekto 3-5 ir kituose punktuose dėstant Žvalgybos įstatymo atitinkamų straipsnių dalių punktų siūlomas redakcijas – po punkto skaičiaus dėti skliaustelį kaip atitinkamas punktas dėstomas Žvalgybos įstatyme.

10.5. Siūlome atsisakyti Vyriausybės pozicijos neaiškumą suponuojančių ir Vyriausybės nutarimams nebūdingų išsireiškimų (pvz., Projekto 5 punkte – „neaišku, kuria“, Projekto 12 punkte „manyta, kad“ ir kita); kalbant apie tuos pačius dalykus – vartoti tas pačias formuluotes (pvz., „Projekto aiškinamasis raštas“ ir „aiškinamasis raštas“) ir tas pačias sąvokas ir kita.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Aida Gritienė

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Daiva Gubistienė

